

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 8 oktober 2019

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
R. Konings

Aanwezige leden: mevrouw Tellegen (commissievoorzitter, VVD), mevrouw Diks (GL), mevrouw Beckerman (SP), de heer Öztürk (DENK), mevrouw Broeders en de heer Roza (namens het fractiepersoneel), mevrouw Tielens-Tripels (namens het ambtelijk personeel) en de heer Dronkers (namens de OR)

Aanwezige adviseurs: mevrouw Roos (Griffier), de heer Van Rhijn (directeur huisvesting en financiën van de Tweede Kamer)

Aanwezig vanaf agendapunt 6: mevrouw Wouters (projectleider renovatie van de Tweede Kamer), de heer Van Noord (architect), de heer Dijckmeester en de heer Kuijpers (Rijksvastgoedbedrijf)

*Griffier: mevrouw Konings
Adjunct-griffier: mevrouw Burger*

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Ronnes (CDA), de heer De Groot (D66), mevrouw Kuiken (PvdA), de heer De Bruijn (integraal adviseur) en mevrouw Nollen (namens het ambtelijk personeel). Afwezig zonder bericht van verhindering: de heer Kops (PVV)

ALGEMEEN

1. Opening en mededelingen

De commissievoorzitter heet iedereen van harte welkom.

De commissievoorzitter licht toe dat de projectleider renovatie van de Tweede Kamer, de architecten en de vertegenwoordiger van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) vanaf agendapunt 6 aansluiten, omdat de eerste vijf agendapunten vooral betrekking hebben op de rol van de BBC. Eén van de leden heeft voorafgaand aan de vergadering verzocht deze agendapunten als gebruikers onderling te kunnen bespreken.

De heer De Bruijn is afwezig i.v.m. andere verplichtingen. De heer Van Noord neemt waar.

2. Conceptverslag BBC-vergadering van 24 september 2019

Het verslag wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

3. Terugkoppeling Presidiumvergadering

De commissievoorzitter benoemt dat de BBC-leden zijn geïnformeerd over het besluit van het Presidium over het voorstel van de Kunstcommissie voor een kunstwerk voor de achterwand in de tijdelijke huisvesting. Het besluit is dat het Presidium niet heeft ingestemd met het advies van de Kunstcommissie in het kader van de Percentageregeling Beeldende Kunst B67. De commissievoorzitter licht het besluit en de afwegingen die daarbij zijn gemaakt mondeling toe. De leden stellen hierover een aantal vragen, onder andere over het proces en of er wordt gekeken naar een andere bestemming voor het kunstwerk.

4. Governance

De BBC bespreekt het conceptmemo over de governance dat is opgesteld door de directeur Huisvesting. In dit memo wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de governance intern, namelijk de wijze waarop de Tweede Kamer haar eigen besluitvorming inzake de verhuizing en renovatie heeft vorm gegeven, en de gedeelde/externe governance met de andere gebruikers van het Binnenhof en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) anderzijds. De commissievoorzitter vraagt de leden te reageren op het voorliggende memo en verzoekt hen hierbij vooral te kijken naar de rol van de BBC in de governance-structuur. Ze zal de input van de BBC morgenochtend inbrengen in de Presidiumvergadering, waar het memo ook op de agenda staat.

Meerdere BBC-leden geven aan blij te zijn dat er nu een stuk over de governance ligt. Er zijn ook suggesties voor verbetering. Concreet wordt voorgesteld om:

- de taakafbakening van de BBC ten opzichte van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken te verduidelijken. Het onderscheid tussen de bestuurlijke kolom waar de BBC deel van uit maakt en de politieke kolom moet heel helder zijn. Het zou daarom goed zijn om toe te voegen dat de BBC niet gaat over het budget en over de planning van het project (al kan er in een enkel geval in de BBC aandacht besteed worden aan financiële aspecten van voorliggende keuzes). Eén van de leden doet een uitgebreid tekstvoorstel;
- na te denken over hoe de interne governance en het onderscheid tussen bestuurlijke en politieke verantwoordelijkheid duidelijker naar buiten kan worden gecommuniceerd. Een lid vertelt dat ze regelmatig vragen krijgt die eigenlijk bedoeld zijn voor leden van de commissie Binnenlandse Zaken, wat aangeeft dat de rol van de BBC inderdaad nog beter uitgelegd dient te worden;
- de verhouding tussen de Kunstcommissie, de commissie voor de Werkwijze en de BBC te verduidelijken in het schema, namelijk dat deze commissies elkaar niet rechtstreeks adviseren maar wel met elkaar kunnen overleggen als dat nodig is;
- de verschillende rollen van de Griffier en de directeur Huisvesting nader te definiëren;
- de rol van de overige adviseurs van de BBC nader te beschrijven in de alinea over de BBC (de architecten, de projectleider Renovatie van de Tweede Kamer en de vertegenwoordiger van het RVB);
- het thema duurzaamheid toe te voegen aan de lijst met thema's;
- de samenstelling van het Projectteam Renovatie en de specialisten nader te definiëren.

De directeur Huisvesting geeft aan dat dit goede suggesties zijn. Wat betreft de suggestie over duurzaamheid stelt hij dat dit ook een politiek vraagstuk is en daarom nu niet als los thema in het schema is opgenomen. De invulling van de thema's binnenklimaat en energieverbruik, die al wel in het schema staan, vloeien in feite wel voort uit de politieke keuzes die gemaakt worden over duurzaamheid en de mate waarin dit moet worden doorgevoerd. Wat betreft de suggestie om de specialisten nader te definiëren verduidelijkt hij in dat het om veel specialisten gaat, zowel intern als extern ingehuurd, en dat het daarom niet zinnig is om al deze functies op te nemen in het schema. Voorts legt hij uit dat het Projectteam Renovatie in feite hetzelfde is als het Programmabureau; dit zal worden verduidelijkt.

De BBC staat stil bij de status van het memo. De directeur Huisvesting licht toe dat dit memo in eerste instantie door de gebruikers wordt vastgesteld, maar dat de uitgangspunten al met het RVB zijn gedeeld. Zodra de Tweede Kamer hier intern akkoord mee is, zal het nader worden afgestemd met het RVB. Eén van de leden vraagt of het governance-voorstel dat nu voorligt ook gaat over de tijdelijke huisvesting. Dat wordt bevestigd.

5. Openbaarheid van informatie

Het onderwerp openbaarheid van informatie wordt mondeling toegelicht door de directeur Huisvesting, aangezien het voorstel nog in bewerking is. Ook dit onderwerp zal op 9 oktober in het Presidium worden besproken.

De directeur Huisvesting licht toe dat bij de invulling van het 'openbaar, tenzij'-principe verschillende factoren een rol spelen. Allereerst moet bepaald wie de eigenaar is van de documenten. Er zijn documenten waarvan de Kamer eigenaar is, er zijn documenten waarvan de Kamer en het RVB gezamenlijk eigenaar zijn, en er zijn (veel) documenten waarvan het RVB de eigenaar is. In beginsel is de eigenaar van de documenten verantwoordelijk voor het al dan niet openbaar maken van de eigen documenten. Daar zal voor alle 'eigenaren' enige tijd voor nodig zijn, omdat het om veel documenten gaat en deze gescreend moeten worden op vertrouwelijke informatie op het gebied van veiligheid en techniek, commercieel vertrouwelijke informatie en persoonsvertrouwelijke informatie. Vanaf 1 oktober 2019 worden voortaan alleen officieel vastgestelde documenten openbaar gemaakt en voorbereidende documenten en adviezen niet. Samen met het RVB wordt hier momenteel aan gewerkt.

Wat betreft de documenten van de BBC zelf meldt de commissievoorzitter dat alle verslagen en agenda's al openbaar zijn (in de verslagen wordt de volgorde van de agenda aangehouden).

Eén van de leden vraagt of bij het openbaar maken van deze documenten aandacht zal zijn voor timing en communicatie. De directeur Huisvesting vindt dat ook belangrijk; het maakt onderdeel uit van de communicatiestrategie.

De vertegenwoordigers namens het fractiepersoneel en het ambtelijk personeel geven aan soms te worstelen met de geheimhoudingsplicht, omdat zij hun collega's moeilijk kunnen raadplegen bij de voorbereidingen van de vergaderingen. Een ander BBC-lid brengt in dat dat ook voor Kamerleden geldt, aangezien zij ook oog hebben voor belangen van de fractiemedewerkers. De commissievoorzitter deelt deze mening. Afgesproken wordt dat de BBC hiervoor in een van de volgende BBC-vergaderingen een aantal richtlijnen zal krijgen.

TIJDELIJKE HUISVESTING

Geen agendapunten.

RENOVATIE

6. Stappenplan om te komen tot een Voorlopig Ontwerp (VO) incl. verwachte planning

De projectleider renovatie van de Kamer, de architecten en de vertegenwoordiger van het RVB schuiven aan. De commissievoorzitter vraagt hen of zij nog opmerkingen hebben over het conceptverslag van de vergadering van 24 september jl. Dat is niet het geval.

De commissievoorzitter brengt de brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 7 oktober 2019 ter sprake. De inhoud van de brief en het waarschijnlijke besluit tot een jaar uitstel, zal naar alle waarschijnlijkheid

effect hebben op de planning van de BBC-vergaderingen voor de komende periode. Gevraagd wordt of de stikstofkwestie de doorslaggevende reden voor het aangekondigde uitstel is of dat meer risico's hierbij een rol spelen. Ook wordt gevraagd of helder is welke effecten en gevolgen het een jaar langer blijven zitten op het Binnenhof heeft voor o.a. brandveiligheid. De vertegenwoordiger van het RVB gaat in op de verschillende afwegingen die ook in de brief zijn genoemd op basis waarvan uitstel inderdaad wordt overwogen.

Voorts geven diverse BBC-leden aan zorgen te hebben over de werkomstandigheden in de Tweede Kamer, bijvoorbeeld op het gebied van brandveiligheid, als de verhuizing een jaar langer op zich laat wachten. Een ander BBC-lid uit zorgen over de planning en het risico dat er wellicht zowel aan de voorkant als aan de achterkant een jaar vertraging opgelopen wordt, juist omdat de verhuizing alleen maar in het zomerreces kan plaatsvinden.

De BBC-leden vragen welke consequenties de brief van de staatssecretaris heeft voor de voorliggende planning. De adviseur van het RVB licht toe dat de planning hoe dan ook zeer krap zal zijn en verwijst naar de risico's die in de brief staan vermeld. De vertegenwoordigers van het RVB en de projectleider renovatie van de Kamer adviseren de BBC dan ook om ondanks de inhoud van de brief vast te houden aan de planning voor de beoordeling van het herziene Voorlopig Ontwerp zoals die nu voorligt.

De commissievoorzitter concludeert dat ze alle zorgpunten zal benoemen in de vergadering van het Presidium op 9 oktober 2019.

7. Voortgang Voorlopig Ontwerp (VO) op Hoofdlijnen

De leden van het Ontwerpteam (de projectleider renovatie van de Kamer, de architect van het RVB en de architect van De Architecten Cie.) geven een presentatie over de voortgang van het herziene Voorlopig Ontwerp (VO) op Hoofdlijnen. Voor dit herziene VO wordt bekeken welke onderdelen vanuit het oude VO behouden blijven, en wat anders zou kunnen.

Eerst besteedt het Ontwerpteam aandacht aan het toetsingskader op basis waarvan het toetsteam deze week bezig is met toetsen van het herziene VO op hoofdlijnen. Het toetsingskader bestaat uit de volgende vijf onderdelen: gebruikswaarde, belevingswaarde, toekomstwaarde, omgevingswaarde en monumentenwaarde.

Aan de hand van een plattegrond laat het Ontwerpteam zien welke ontwerpopties op dit moment uitgewerkt worden. Dit betreft de locatie van de bezoekersentree, het 'hart van de Tweede Kamer' met o.a. het Statenlokaal, en de aansluiting tussen gebouwdeel N (Nieuwbouw) en de monumentale panden daaromheen. In de volgende BBC-vergadering zal de BBC een uitgebreide presentatie krijgen over het VO op Hoofdlijnen. Middels tekeningen worden per gebouwdeel de ontwerpen en de nog voorliggende ontwerpkeuzes vorgelegd.

Het Ontwerpteam licht ook het huidige voorstel voor het volledige architectenteam toe. Er zijn o.a. architecten nodig met ervaring op het terrein van restauratie en facilitaire ruimtes. De BBC spreekt de wens uit om een keer, nadat alle contracten rond zijn, kennis te maken met het architectenteam.

Naar aanleiding van de plattegronden vraagt één van de leden of ook de gebouwdelen Logement en Bleijenburg worden meegenomen bij de renovatie. Het Ontwerpteam geeft aan dat dat aanvankelijk niet het geval was maar dat zij het verzoek heeft gekregen om daarnaar te kijken, ook met het oog op de uitwerking van de motie van het lid Jetten over extra ondersteuning voor de Kamer. De renovatie van Blijenburg en Logement betreft een ander project dan de renovatie Binnenhof.

OVERIG

8. Rondvraag en sluiting

Een commissielid vraagt aandacht voor de uitwerking van de begrippen sober en doelmatig in de VO-fase. Ook vraagt hij of de brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met daarin de berichtgeving over een mogelijke vertraging van een jaar van invloed is op het besluit van het Presidium over het kunstwerk in de tijdelijke huisvesting. Tot slot doet hij het voorstel om alsnog een werkbezoek te brengen aan Wenen. Wat betreft dit laatste voorstel meldt de commissievoorzitter dat de Kamervoorzitter het parlement van Wenen al heeft bezocht, maar dat het wel interessant is om de renovatie van dit (en van andere parlementen die momenteel gerenoveerd worden) te volgen.

De commissievoorzitter bedankt alle leden voor hun aanwezigheid en sluit de vergadering.